

*Bigarren Lehendakariordea eta Lan eta Enpleguko Sailburua
Vicelehendakari Segunda y Consejera de Trabajo y Empleo*

**BIGARREN LEHENDAKARIORDE ETA LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUAREN
2021EKO URTARRILAREN 26KO AGINDUA; HONEN BIDEZ BERMATZEN DA
OSAKIDETZA-EUSKAL OSASUN ZERBITZUKO LANGILEEK GIZARTEARI EMATEN
DIZKIOTEN FUNTSEZKO ZERBITZUEI EUTSIKO ZAIELA, URTARRILAREN 28RAKO
DEITUTAKO GREBAN.**

SATSE, ELA, LAB, CCOO, UGT eta ESK sindikatuen ordezkariak greba-deialdia egin dute Osakidetza-Euskal Osasun Zerbitzuaren lantokietan, laguntza-maila guztietan, Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan, zerbitzuak ematen dituzten langileentzat (lan-kontratuko pekoak, estatutu pekoak eta funtzionarioak). Greba urtarrilaren 28ko 8:00etatik 2021eko urtarrilaren 29ko 8:00etara deitu da.

Greba-deialdiaren helburuak honako hauek dira: “OSAKIDETZako langileen kolektiboak jasaten duen lan-prekaritatea salatzea”; eta “kolektiboaren lan-baldintzak defendatzea eta egungo baldintzak errotik aldatzera behartzera, Mahai Sektorialeko negoziazio egokiaren bidez. Hobekuntza horren barruan sartzen dira: osasun publikorako aurrekontu-partida areagotzea; giza baliabide gehiago jartzea; aldi baterako langileak finkatzea; azken urteetan aplikatutako murrizketa guztiak leheneratzea; zerbitzu pribatizatuak publiko egitea eta plantillaren segurtasuna eta osasuna bermatzeko neurriak hartzea.”

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikulua langileen greba egiteko eskubidea onartzen du, langileek beren interesak defenda ditzaten, horixe baita egungo zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoak oinarri dituen funtsezko eskubideetako bat. Horrela, beraz, Konstituzioak greba-eskubideari ematen dion babes zerrondatzen eta babesten dituen eskubiderik garrantzitsuenei (15. eta 43. artikuluan aipatzen dituen bizitarako, osotasun fisikorako eta osasunerako eskubideei, adibidez) ematen dienaren berdina da. Eskubide horiek guztiek, greba-eskubidearekin batera, Konstituzioaren babesik handiena jasotzen dute.

Beraz, greba egiteko eskubidea erabiltzeak talka egin dezakeenez herritarren gainerako oinarriko eskubideekin, Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatutakoarekin bat etorritik, ezinbestekoa da neurri egokiak hartzea komunitatearentzako funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko, ez dadin edukirik gabe geratu gatazkan dauden oinarriko eskubideetako bat bera ere.

Edonola ere, aurreko premisa ondorioztatu ondoren, nabaria da oinarrizko eskubideak murriztuko dituen neurri orok proportzionaltasun-printzipioa zorrotz bete behar duela, eta, hori lortzeko, hiru betekizun edo baldintza bete beharko ditu neurriak: hori aplikatuz gero proposatutako helburua lortu ahal izatea, edo “egokitasun-judizioa”; kasua aztertu ondoren helburu hori eraginkortasun berdinarekin lortzeko neurri apalagorik ez dagoela ondorioztatu izana, edo “premia-judizioa”; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako onura edo abantaila gehiago eragiten direlako auzian dauden beste ondasun edo balioetarako eragiten diren kalteak baino, hau da, “proportzionaltasun-judizioa, zehazki ulertuta”. Gai horri buruz hainbat aldiz erabaki du Konstituzio Auzitegiak, besteak beste, honako epai hauen bitartez: 122/1990, 123/1990, 8/1992, eta 126/2003.

Erabaki horietatik ondorioztatu behar dugu gizartearentzako ezinbesteko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta horretarako nahitaezkoa eta ezinbestekoa dela interes desberdinak kontuan hartuta zuhurtasunez jokatzea. Hori guztia dela-eta, ziurtatze horrek berme gisa jardun behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta, betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela —amore eman, Konstituzio Auzitegiaren hitzetan—, baldin eta haien interesak grebaren bidez babesteak komunitateari edo funtsezko zerbitzuaren hartzaileari zein zerbitzua jasotzeko eskubidearen titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien erreibindikazioek edo eskakizunek arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Hori guztia dela-eta, aurrekoa kontuan hartuta eta greba-deialdi honen aurrean, grebaren garapenak dituen ezaugarri zehatzak hartu beharko dira kontuan.

Denbora- eta lurralde-eremuari dagokionez, greba-lanaldi oso baterako deialdia egiten da EAE osorako; 2021eko urtarrilaren 28ko goizeko 8:00etan hasiko da eta 2021eko urtarrilaren 29ko goizeko 8:00etan amaituko da.

Jarduera-eremuari dagokionez, greba-deialdiak OSAKIDETZAKo lantokietan lan egiten duten langile guztiak hartzen ditu (lan-kontratupekoak, estatutupekoak eta funtzionarioak).

OSAKIDETZAK berak emandako datuen arabera, 42.668 langile deitu dira grebara.

Greba-deialdiaren eraginpean egon daitezkeen erabiltzaileen kopuruari dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleria osoak jasan dezake greba-deialdiaren eragina.

Osasuna babestea oinarrizko eskubideetako bat da zuzenbide-estatu guztietan. Egun, herritarrek gutxieneko prestazio sanitarioak eskatzeko duten eskubidetzat ulertzen da eskubide hori, aintzat hartuta giza duintasuna eta estatu bakoitzaren gizartearen eta ekonomiaren garapen-maila. Hala, Giza Eskubideen Adierazpenak (NBE, 1948) 25.1.

artikuluaren dioenez, «pertsona orok du osasuna eta ongizatea edukitzeko eskubidea, eta batez ere, mediku sorospena eta gizarte-zerbitzuak edukitzeko»; ildo berekoak dira Europako Kontseiluaren Europako Gutun Sozialaren 11. artikulua (Turin, 1961) eta Ekonomia-, Gizarte- eta Kultura-eskubideen Nazioarteko Itunaren 12. artikulua (NBE, 1966).

Hortaz, greba-eskubidearen eta Konstituzioaren 15. eta 43.1 artikuluetan jasotako beste zenbait eskubideren arteko gatazkan (bizitzeko eskubidea, osotasun fisiko eta moralerako eskubidea eta osasuna babestekoa), ezinbesteko baldintza da azken horiek bermatu beharra.

Bizitzeko eta osotasun fisiko eta moralerako eskubidea nahiz osasuna babesteko eskubidea Konstituzioan jasota daude eta garrantzi berezia dute gaur egun. Ezin da ahaztu deitutako greba COVID-19k eragindako osasun-krisiaren eta osasun- eta gobernu-agintariak hartutako neurri eta gomendioen barruan kokatzen dela. Hala, kontuan hartu behar da 44/2020 Dekretua, abenduaren 10ekoa, Lehendakariarena, zeinaren bidez prebentzio-neurri espezifikokoak testu bakar batean bildu eta eguneratuko diren, alarma-egoeraren adierazpenaren eremuan, egoera epidemiologikoaren bilakaeraren ondorioz eta SARS-CoV-2k eragindako infekzioen hedapena geldiarazteko. Era berean, Osasuneko sailburuaren 2020ko uztailaren 28ko Aginduan adierazitakoa bete behar da. Agindu horren bidez, aldatu egiten da COVID-19k eragindako osasun-krisiari aurre egiteko prebentzio-neurri buruzko Osasuneko sailburuaren 2020ko ekainaren 18ko Aginduaren eranskina, normaltasun berrirako trantsizio-planaren 3. fasea gainditu eta gero. Agindu horren 4.2 puntuak, "*Osasun-zentro, -zerbitzu eta -establezimenduetan segurtasuna bermatzeko antolamendu-neurriei*" buruzkoak, esparru horretarako betebeharrak espezifikoki jakin batzuk ezartzen ditu, osasun-zerbitzuek bete beharrekoak, titulartasuna edozein dela ere. Guzti horiek *antolamendu-, prebentzio- eta higiene-neurriak hartu behar dituzte beren langileentzat, erabiltzaileentzat eta, arrazoia edozein dela ere, haiekin harreman fisikoa duen beste edozein pertsonarentzat, eta, bereziki, gutxieneko izaerarekin, honako hauei buruzko neurriak: pertsonen arteko segurtasun-distantzia, erabilera publikoko leku itxietan maskarak erabiltzea, edukierari, eskuen eta arnasbideen higieena, bisitan antolatzea, lekuak eta aretoak partzelatzea eta ibilbideen diseinua, garbiketa- eta desinfekzio-protokoloak, bai eta eta agintari eskudunek ezartzen duten beste edozein neurri ere.*

Osasun-zerbitzuek pertsonen osasuna eta bizia zaindu behar dute. Horren ondorioz, eta greba-deialdiari dagokionez, ez da argudiorik behar edo argudio gutxi behar da azaltzeko larrialdiko zerbitzuak bete-betean mantendu behar direla; izan ere, zerbitzu horietan berehala esku hartu ezean, gerta daiteke norbaiten bizia arrisku larrian egotea.

Era berean, "ospitaleratutako pazienteak behar bezala artatu ahal izateko", ospitaleratutako paziente bakoitzari behar bezala eman behar zaizkio botikak, higie-egoera egokia bermatu behar zaio, eta jaten eman behar zaio, otorduak errespetatuz;

esan nahi baita, beharrezko asistentzia eman behar zaio, bere osotasun fisiko eta morala honda ez dadin.

Zikinkeria kentzea da —nahiz eta zeregin sinplea eman, edo, hain zuzen ere, horregatik— arrisku biologikoa prebenitzeko neurririk garrantzitsuenetako bat, agente biologiko askoren elikagai-iturri baita zikinkeria. Neurri hori oinarrizkoa da betidanik, eta, une honetan, SARS-CoV-2 deritzon koronabirus berriaren ondorioz pandemia-egoera bati aurre egiten ari garela kontuan hartuta, eta birusa transmititzeko metodoak kontaktua eta tantak direla gogoan izanda, funtsezkoa da lokalak eta gainazalak garbitzeko metodoak indartzea. Osasun-arloan, funtsezko jarduera hori orain ezinbestekoa da une oro, programatuta dauden edo puntualki egiten diren garbiketa-eragiketen bidez bermatzeko agente biologikoak ez direla aktibatzen, eta, hala, agenteok ez direla hedatzen. Amaitzeko, kontuan hartu behar da, era berean, isuriak ezabatu eta garbitu egin behar direla, hondakin biologikoak batu eta abar. Izan ere, katebegien gaineko azken jarduera horiek, bereziki garrantzitsuak dira birusa hedatu ez dadin.

Argi dago zeregin horiek guztiak egiten dituzten langileek ez luketela arrisku gehigarririk jasan behar halako lanak egitean. Ondorioz, beren burua babesteko ekipoak eduki beharko dituzte, horretarako apropos esleituak.

Arrazoi horientatik, eta ospitale-zentroen eremu horietan, kontuan hartuta COVID-19ak eragindako osasun-krisiaren egoerak, une honetan Euskal Autonomia Erkidegoko pandemiaren goranzko joeran dagoenak, 2020ko urriaren 26ko Aginduan ezarritako gutxienerako zerbitzuei eustea eskatzen du. Agindu horretan, aurreko deialdiekin alderatuta, gutxienerako zerbitzuak apur bat gehitu ziren, eta ohiko langileak jaiegun batekoak izatetik larunbat bateko ohiko langileak izatera pasatu ziren. Izan ere, jaiegunetan baino baliabide gehiago eskaini behar dira COVID 19-aren pandemiak eta osasun-larrialdiak eragindako egoeran pazienteei arreta egokia bermatu ahal izateko, bai eta koronabirusaren proba diagnostikoak egiteko behar den estaldura emateko.

Gainera, osasun-ospitaleen eremu horretan bertan, beharrezkoa da garbiketa-zerbitzuarekin lotutako gutxienerako zerbitzuak areagotzea, COVID-19aren aurrean ezarritako jarduera-protokoloak jasotzen dituzten neurriak eta zehaztapenak betetzeko. Beraz, beharrezkoa da zeregin horiek egiteko ohiko langileen % 100 egotea.

Osasun-arloko lehen mailako arretari dagokionez, arazorik gabe hartzen da oinarrizko zerbitzutzat, ospitalez kanpoko larrialdiei estaldura ematen dien heinean batez ere. Jarduera-sektore honetan gutxienerako zerbitzuak ezartzeari dagokionez, esan behar da, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiko administrazioarekiko auzien salak emandako epai batzuen ondotik (2012ko urriaren 3koa, deuseztzat jo zituena 2012ko martxoaren 29an 24 orduko greba orokorra egiteko 2012ko martxoaren 23ko Aginduaren bidez ezarri ziren lehen mailako arretarako gutxienerako zerbitzuak; eta 2013ko martxoaren 5koa, deuseztzat jo zituena 2012ko azaroaren 14an eta 2013ko maiatzaren 30ean 24 orduko greba orokorrak egiteko 2012ko irailaren 19ko Aginduaren bidez ezarri

ziren lehen mailako arretarako gutxieneko zerbitzuak; eta 2016ko ekainaren 14ko greba-deialdia, OSAKIDETZAKo langileentzat egina, txanda guztietarako bi orduko tartetean – ez dago jasota haien aurka egin zenik, ez administrazio-bidetik, ez auzibidetik–), gobernu-agintariek erabaki zuten larunbatetako lanaldiari dagokiona –eta larunbatetako ohiko ordutegia– ezarriko zutela lehen mailako arretarako gutxieneko zerbitzu gisa, greba-egunerako aurreikusita zegoen langile-kopuruarekin; horrenbestez, eutsi egin zaie zerbitzu horiei. Zerbitzu berberak ezarri ziren 2018ko martxoaren 8ko greban. Azken horretan, hala ere, nahiz eta pertsonaren oinarrizko eskubideak babesteko jurisdikzio-mailako prozedura bereziaren bidez errekurtsioa jarri zen, salak, zuzenbidearekin bat zetorrela interpretatu zuen. Ondorioz, hurrengo deialdietan –2019ko martxoaren 8an eta 2020ko urtarrilaren 30ean– idazkuntza egokiagoa egiteko ahalegina egin zen. Azken idazkuntza hori baketsuagoa izan zen eta, orain ere, hori bera errepikatu da.

Larrialdi-zerbitzuei eta etengabeko arreta-guneei dagokienez, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiko administrazioarekiko auzien salaren 2012ko urriaren 3ko Epaiak ezetsi zuen errekurtsioak larrialdi-zerbitzuetarako eta etengabeko arreta-guneetarako ezarritako gutxieneko zerbitzuen inguruan zuen asmoa; hau da, zerbitzu horiek gehiegizkotzat jotzea (% 100eko zerbitzuak ezarri ziren), arrazoi hau aipatuta: “larrialdi-zerbitzuen izaerak berak eta etengabeko arreta-guneei helburuak justifikatu egiten dute, aztergai dugun eremuan (osasunaren eremuan) eta osotasun fisikoa eta bizitzeko eskubidea ahaztu gabe, errekurtsioa jaso duen aginduan bildutako gutxieneko zerbitzuak ezartzea”; horrenbestez, eutsi egin zaie zerbitzu horiei.

Osasun-sektore horretan bertan, kontuan hartu behar da 2011ko uztailean funtsezko erreforma bat egin zela erabiltzaileen arretan, Call Center izeneko sistema sartzean. Sistema horrek, osasun-arreta bere horretan ematen ez badu ere, zerbitzu hori benetan ematea ahalbidetzen du, erabiltzaileak arreta horrekin duen lehen harremana baita; zerbitzu hori bereziki nabarmena da osasun-aholkuari dagokionez. Izan ere, telefono-zerbitzua da, eta lehen mailako arretako erizaintzako langileek ematen dute. Bertan, erabiltzaileen premiak balioesten dituzte eta, haien egoeraren arabera, dagokion zerbitzura bideratu. Zehazki, larrialdi-zerbitzura (bizilekura anbulantzia bat bidalita) edo etengabeko arreta-gunera (bizilekurako abisua zuzenean kudeatuta) bidera daitezke. Garbi dago, beraz, Call Center izeneko osasun-larrialdietara bidera daitezkeen deien iragazkia dela, osasun-aholkuan gerta litekeen kolapsoa saihesten duela, eta osasun-lehentasuna duten deiak eta dei arruntak bereizten dituela. Horrez gain, beste zerbitzu batzuk egiten ditu, hala nola aurrez ordua eskatzeko deiak hartzea, IVR telefono-sistema bidez operadore birtual gisa jardutea, zenbaki generikoetatik aurrez ordua eskatzeko iristen diren deiak hartzea, zerbitzuei buruzko informazio orokorra ematea, etab. Azkenik, Autonomia Erkidegoko zentro guztietako O-Sarean barruko zerbitzu eta aplikazioen funtzionamenduari lotutako barne-gorabehera teknikoak kudeatzen ditu. Sistemaren funtzionamendu teknikoaren berme hori dela eta —eta bereziki Osasun Aholkua zerbitzuak bultzatuta— jo du gobernu-agintaritzak honek zerbitzu hori bermatu beharreko

ezinbesteko zerbitzutat, bizitzeko eta osasunerako eskubideari lotuta dagoen heinean.

2014. urtean, Call Center Korporatibo zentralizatua bi sistemarekin ordeztu zen:

a) Osasun-erakunde batzuetan, telefono-jauziko dei-sistema bat ezarri da ambulatorioen artean, eta ez da beharrezkoa izango gutxienerako zerbitzu espezifikorik finkatzea sistema horretan.

b) Eta Arabako ESlan, Donostialdeako ESlan, Ezkerraldea-Enkarterri-Gurutzetako ESlan, Bilbo-Basurtuko ESlan, Uribeko ESlan, Debabarrenako ESlan, Bidasoako ESlan, eta, oraintsuago, Tolosaldeako ESlan Call Center sistema bat ezarri da. Sistema horrek lehengo Call Center Korporatiboaren funtzio berak betetzen ditu baina erakunde bakoitzera mugatuta dago.

Bigarren call center mota honetan gutxienerako zerbitzuak ezartzeko beharra honako hauek arrazoitzen dute; batetik, lehengo call center korporatiboaren funtzio berak betetzen ditu, erakunde sanitario bakoitzera mugatuta bada ere; eta, bestetik, telefono bidezko arreta oso garrantzitsua da; izan ere, arreta hori funtsezkoa da osasun-antolamenduan, herritarrek osasun-sistemarekin harremanetan jartzeko gehien erabiltzen dituzten bideetako bat baita. Sistema horren bidez, gainera, telefonoz ordua aurrez eskatzeko eskariaren banaketa orekatuagoa lortzen da eguneko orduetan. Horri esker, zerbitzuek ez dute gainezka egiten lehen orduetan, eta telefonoz bideratzen ez diren pertsonak ez dute nahitaez osasun-zentrora joan behar.

Ezarri beharreko gutxienerako zerbitzu zehatzei dagokienez, kontuan hartu behar da aurreko Call Center Korporatiboan urteko egun guztietan egiten zela lan, nahiz eta astelehenetik ostiralera bitartean jarduteko plantilla bat eta larunbaterako beste bat egon. Egungo call center zerbitzua antolatuta dagoen moduan, berriz, ez da zerbitzurik ematen larunbatetan. Beraz, gutxienerako zerbitzuak larunbatetako zerbitzuetara mugatzea zerbitzurik ez ezartzea izango litzateke, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiko administrazioarekiko auzien salak 2013ko maiatzaren 29ko Autoan erabaki eta 2013ko irailaren 25eko Epaiak berretsi zuenez. Hori guztia dela-eta, Osakidetza Zuzendaritzak emandako informazioaren arabera, egungo plantillaren % 50 behar da zerbitzu hori betetzeko, eta, hortaz, lan horiek egin ohi dituzten langileen ehuneko hori ezartzen da gutxienerako zerbitzu gisa.

Inguruabar horietan guztietan oinarrituta, deialdi honen aurre-aurretik egindako greba-deialdietan, aipatutako zerbitzuari eragiten zioten heinean, ondorengo aginduak eman ziren: 2014ko azaroaren 4ko Agindua, 2015eko apirilaren 21eko Agindua, 2016ko ekainaren 10eko Agindua, 2018ko otsailaren 27ko Agindua, 2019ko otsailaren 28ko Agindua, 2020ko urtarrilaren 20ko Agindua eta 2020ko urriaren 26ko Agindua, eta, horietan guztietan, ehuneko hori ezarri zen gutxienerako zerbitzutat.

SARS-Cov-2 koronabirusak eragindako pandemia-egoeraren ondorioz, oso garrantzitsua da berehalako arreta eta informazioa ematea bai herritarri, bai profesionali, zehatz betetzeko kutsatze posibleen aurrean hartu beharko dituzten neurriak, kontaktuen aztarnei jarraitzeko egin beharreko lanak, eta kutsatutako pertsonen izandako harremanen gainean egin beharreko jarraipena, bai eta birusaren hedapena mugatu ahal izateko beharrezko neurriak hartzeko ere. Horretarako, kasuak eta kontaktuak zaintzeko programako sareko ekipoak eta infekzio aktiboa diagnostikatzeko test-laginak ateratzen dituzten zerbitzuak/unitateak sortu dira, eta Lan Arriskuen Prebentzio Zerbitzua nahiz Prebentzio Medikuntzako Zerbitzua lan hori betetzen ari dira. Horrenbestez, beharrezkoa da gutxieneko zerbitzuak ezartzea aipatutako zerbitzu guztietan. Horiek emateko, grebaren egunetako bakoitzean zerbitzu horietan lan egitea egokitzen zaien pertsonen % 100ek aritu beharko du.

2020ko abenduaren 27an, Covid 19aren aurkako txertaketa-kanpaina hasi zen Euskal Autonomia Erkidegoan, euskal herritar guztien osasuna zaintzeko eta osasun-sisteman eta gainerako sektoreetan duen eragina murrizteko. Gaur egun, txertoa da kutsatzea kontrolatzeko eta prebenitzeko neurri eraginkorrenetako bat. Bestalde, EAEn SARS-Cov-2ren aurkako txertaketa-planak ezaugarri bereziak eta apartekoak ditu, eta txertoen eskuragarritasunera etengabe egokitu behar da. Txertoek ematen duten onura maximizatu behar denez SARS-Cov-2 koronabirusak eragindako pandemiaren inpaktua eta larritasuna murrizten laguntzeko, zerbitzu horretan gutxieneko zerbitzuak ezarri behar dira, eta zerbitzu horiek SARS-Cov-2ren aurkako txertaketa-ekipoetako langileen %100ean finkatu behar dira.

Aurreko guztia dela-eta, nabaria da beharrezkoa dela gutxieneko zerbitzu batzuk ezartzea; izan ere, funtsezkoak eta, beraz, babestu beharrekoak dira OSAKIDETZAK ematen dituen zerbitzuak, aurreko paragrafoetan adierazitako lehentasunezko arloetan. Izan ere, zerbitzu horiek finkatuko ez balira, grebarekin lortu nahi den helburua baino askoz garrantzitsuagoak izan litezkeen kalteak eragin litezke, arriskuan jar bailitezke arlo horietan zaintzen diren pertsonen osasuna eta, zenbaitetan, baita bizia ere, pertsona horien kalteberatasuna dela-eta. Inguruabar horrek bultzatu du gobernu-agintaritzak Agindu honetan zehaztuta dauden gutxieneko zerbitzuak ezartzera.

Martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege-Dekretuak, Lan Harremanei buruzkoak, honako hau xedatzen du 10.2. artikuluan: «greba egiten denean edozein zerbitzu publiko edo onartuta dagoen eta geroraezina den beharrezko edozein zerbitzu eskaintzeko enpresetan, eta larritasun bereziko egoerak daudenean, gobernu-agintaritzak beharrezko neurriak hartu ahal izango ditu zerbitzuen funtzionamendua ziurtatzeko» eta «Gobernuak, era berean, horretarako beharrezkoak diren esku-hartzezko neurriak har ditzake».

Konstituzionaltasuna aitortuta duen arau horretan (Konstituzio Auzitegiaren 11/1981 Epaia, apirilaren 8koa [KAB 1981\11]), Konstituzioaren greba-eskubideari buruzko 28.2. artikuluekin bat etorritik (bertan honako hau ezartzen baita: «eskubide

horren erabilera arautzen duen legeak beharrezko bermeak ezarriko ditu gizartearentzako oinarrizko zerbitzuen mantentzea ziurtatzeko»), gobernuko agintaritzari aukera ematen zaio hainbat motatako berme-neurriak hartzeko, greba-kasuan funtsezko zerbitzuei euste aldera, eta hori egiteko neurrietako bat administrazio-ebazpenaren bidez jarduerari eusteko ezinbesteko gutxieneko zerbitzuak ezartzea da, eta lan-prestazioa eskaini behar duten langileei horiek bete ditzaten eskatzea.

Hori dela-eta, Lan Harremanei buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege-Dekretuaren 10.2. artikuluan aipatzen den prozedura bideratu da, eta, horrenbestez, entzuteko izapidea idatziz egin zaie ukitutako alderdiei (hau da, grebarako deialdia egin duten sindikatuen, OSAKIDETZAko zuzendaritzaren eta Osasun Sailaren ordezkariari, eta ukitutako eremuetako enpresei nahiz enpresa-elkarteei), gobernu-erabakiaren eraginpean daudekeen zerbitzu eta langileen inguruko proposamenak azal ditzaten.

Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazioiko sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien egitekoak eta jardun-arloak finkatzen dituen Lehendakariaren irailaren 6ko 18/2020 Dekretuak, 2. artikuluan, Lan eta Justizia Saila sortu du, eta, 6. artikuluan, lan-harremanen arloko lan-legeria betearazteko eskumena esleitu dio. Bestalde, Xedapen Iragankor Bakarraren arabera, Azken Xedapenetatik Lehenean aurreikusitakoa betetzen den heinean, indarrean jarraituko dute Gobernuko Lehendakariaren eta Gobernuko Sailen egitura eta eginkizunak zehazten dituzten arau organikoek. Ondorioz, indarrean jarraitzen du apirilaren 11ko 84/2017 Dekretuak, Lan eta Justizia Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duenak. Sail horrek bere eginkizunen artean dauka, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuaren bidez eskuordetutako eskumenaren bidez, behar diren neurriak zehaztea gizartearentzako funtsezko zerbitzuak mantentzen direla bermatzeko, zerbitzu publikoak emateaz edo beharizan atzera ezina edo aitortua asetzeaz arduratzen diren enpresa, erakunde eta instituzioei eragiten dieten grebetan.

Horregatik guztiagatik, bigarren Lehendakariorde eta Lan eta Enpleguoko Sailburuak, Eusko Jaurlaritzaren ordezkari-tza hartuta, honako hau:

EBAZTEN DU:

LEHENENGOA.- OSAKIDETZA-Euskal Osasun Zerbitzuko lantokietan, laguntza-maila guztietan, 2021eko urtarrilaren 28ko 08:00etatik 2021eko urtarrilaren 29ko 08:00ak arte, zerbitzuak ematen dituzten langileek (lan-kontratudunek, estatutupekoek eta funtzionarioek) deitutako greba-eskubidea baliatzeko, ondoren zehazten diren funtsezko prestazioak eta gutxieneko zerbitzuak mantendu beharko dira:

1.1.- Gutxieneko zerbitzuak:

- i. Ospitale-zentroetan, oro har, larunbatetako ohiko jarduneko langileek emango dituzte gutxieneko zerbitzuak —alta medikoak eman ahal izango dira— larrialdi-zerbitzuan,

sukaldean, janariaren banaketan, eta arreta egokia emango zaie ospitaleratutako gaixoei.

Ospitale-zentro horietan, aurrez zehaztu diren eta atzeraezinak diren tratamendu onkologikoak eta dialisi-prozesuak mantendu eta bermatuko dira. Halaber, koronabirusaren proba diagnostikoak egiteko ezarritako baliabideak mantenduko dira.

Ospitale-zentroetan zerbitzu horiek martxan egoteko garbiketa egingo da pertsonen segurtasunerako arrisku larri eta berehalakoa eragiten duten guneetan, Laneko edo/eta Osasuneko Arriskuen Prebentzioko xedapen eta protokoloak nahiz osasun-gomendioak betez. Halaber, zeregin horiek egiteaz arduratzen diren langileen % 100ek emango du zerbitzua, langileen eta pazienteen osasuna bermatze aldera.

- ii. Lehen mailako arretan, premiazko arreta bermatzeko eta COVID-19a duten pazienteei arreta eman eta hautemate-probak egiteko, deitutako grebaren egunean lan egin behar duten osasun-zentroetako langileek emango dute zerbitzua, larunbat baten pareko zerbitzu-modalitatean eta larunbat batean zerbitzu horiek ematen dituzten langileen kopurua bermatuta, salbu eta zerbitzu horien garbiketan. Azken eremu horretan, gutxieneko zerbitzuak mantentzeko plantillaren % 100 izango da beharrezkoa.
- iii. Larrialdi-zerbitzuen eta etengabeko arretako guneen % 100.
- iv. Arabako ESI, Donostialdeako ESI, Ezkerraldea-Enkarterri-Gurutzetako ESI, Bilbo-Basurtuko ESI, Uribeko ESI, Tolosaldeako ESI, Debarrenako ESI eta Bidasoako ESI Call Center zerbitzuetan, zerbitzu horiek eman ohi dituzten langileen % 50.
- v. Kasuak eta kontaktuak zaintzeko programaren sareko ekipoetan, eta infekzio aktiboa diagnostikatzeko test-laginak ateratzen dituzten zerbitzu edo unitateetan, herritarrei kutsatze posibleen aurrean hartu beharreko neurriei buruzko berehalako arreta eta informazioa emateko, aztarnei segitzeko eta kontaktuen jarraipena egiteko eta birusaren hedapena saihesteko neurriak hartzeko, langileen % 100.
- vi. Lan Arriskuen Prebentzioko Zerbitzuan eta Prebentzio Medikuntzako Zerbitzuan, herritarrei kutsatze posibleen aurrean hartu beharreko neurriei buruzko berehalako arreta eta informazioa emateko, aztarnei segitzeko eta kontaktuen jarraipena egiteko, eta birusaren hedapena saihesteko neurriak hartzeko, grebaren egunetako bakoitzean lan egitea egokitzen zaien fakultatiboen % 100.
- vii. SARS-Cov-2ren aurkako txertaketa-ekipoetan, langileen % 100.

1.2.- Gutxieneko zerbitzu horiek nahitaez bete behar dira, deialdiko baldintzen arabera, kontuan hartuta greba urtarrilaren 28ko 08:00etan hasiko dela eta urtarrilaren 29ko 08:00etan amaituko dela.

BIGARRENA.- Greba-eskubidea erabiltzen ez duten pertsonak emango dituzte arestian aipatutako zerbitzuak, salbu eta langile horiekin ezarritako gutxieneko zerbitzuak bete ezin direnean.

Langileen ordezkariak entzun eta gero, OSAKIDETZA-Euskal Osasun Zerbitzuko Zuzendaritzari dagokio langileei eginkizunak esleitzea. Nolanahi ere, Agindu honetan eta indarrean dauden gainerako legeetan ezarritako mugak errespetatu beharko ditu.

HIRUGARRENA.- Agindu honen aurreko ataletan bildutako gutxieneko zerbitzuak ezin izango dira aldatu horiek egiteko izendatuta dauden langileen aldaketen edo lanuzteen ondorioz. Halakorik gertatuz gero, legez kontrakotzat joko dira eta horiek egiten dituztenak izango dira erantzule, eta erantzukizuna eskatuko zaie indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera.

LAUGARRENA.- Aurreko artikuluetan xedatutakoa gorabehera, greba egiten duten langileen eskubideak, grebari buruzko araudiak aitortzen dituenak, ez dira inola ere murriztuko, ezta grebarako deia egin dutenen eskakizunen izapidetzea eta ondorioak mugatuko ere.

BOSGARRENA.- Agindu hau jakinarazten den egunean jarriko da indarrean.

SEIGARRENA.- Agindu honen berri eman behar zaie interesdunei, urriaren 1eko 39/2015 Legeak (Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearenak) 40. artikuluan xedatutako moduan; halaber, ebazpenak administrazio-bidea agortzen duela jakinarazi behar zaie, eta horren aurka administrazioarekiko auzietarako errekurtsioa jarri ahal izango dela Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren dagokion salan, ebazpena jakinarazten denetik kontaktzen hasita 2 hilabeteko epean, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailaren 13ko 29/1998 Legean xedatutakoaren arabera.

Era berean, eta Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoari jarraikiz, honako hau ere jakinarazi behar zaie: agindu honen aurka aukerako berraztertzeke errekurtsioa aurkez daitekeela lan-agintaritzan, agindua jakinarazi eta biharamunetik kontaktzen hasita hilabeteko epean.

Vitoria-Gasteiz, 2021eko urtarrilaren 26a

Idoia Mendia Cueva
BIGARREN LEHENDAKARIORDEA ETA
LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUA